

OVER EENIGE
NIEUWE VISSCHEN

VAN DE

KOKOS-EILANDEN,

DOOR

DR. P. BLEEKER.

Kort nadat mijne Bijdrage tot de kennis der ichtthyologische fauna van de Kokos-eilanden was afgedrukt (1), ontving ik op nieuw eenige vischsoorten van daar door de welwillendheid van den heer J. C. T. Ross, t. w. *Serranus urodelus* CV., *Holocentrum poccilopterus* Blkr, *Pentapus aureolineatus* CV., *Platax Boersii* Blkr, *Platax teira* CV., *Cheilinus diagrammus* CV. (varietas fascia caudali transversa lata rosea pinnae caudali tota aurantiaca), *Oxybelus Brandesii* Blkr en *Alutarius laevis* Cuv.

Serranus urodelus CV. was reeds van de Kokos-eilanden bekend, doch de overige acht soorten niet. Twee daarvan, *Holocentrum leo* CV. en *Holocentrum poccilopterus* Blkr bevonden zich nog niet in mijn kabinet en laatstgenoemde beschouw ik als nieuw voor de wetenschap. Beide soorten zijn hieronder beschreven.

---

(1) Natuurkundig Tijdschrift voor Nederlandsch Indië Dl. VII p. 37—48.

In mijne bovengenoemde bijdrage bragt ik het aantal van de Kokos-eilanden bekende vischsoorten op 36. De acht genoemde daarbij voegende stijgt dat aantal thans tot 44, t. w.

1. *Apogon novemfasciatus* CV. Nat. Tijdschr. Ned. Ind. III p. 163.
2. *Serranus hexagonatus* CV. *ibid.* VI p. 191.
3. „ *urodelus* CV. *ibid.* VII p. 39.
4. *Mesoprion marginatus* Blkr. *ibid.* III p. 554.
5. „ *monostigma* Blkr. Verh. Batav. Gen. XXII. Pere.
6. *Holocentrum leo* CV. Nat. Tijdschr. N. Ind. VII p. 355.
7. „ *poecilopterus* Blkr. *ibid.* VII p. 356.
8. *Mulloidés flavolineatus* Blkr. *ibid.* III p. 697.
9. *Pentapus aureolineatus* CV. *ibid.* VI p. 55.
10. *Lethrinus cocosensis* Blkr. *ibid.* VII p. 40.
11. *Gerres acinaces* Blkr. *ibid.* VI p. 194.
12. „ *oyena* CV. Verh. Bat. Gen. XXIII Maen.
13. *Chaetodon auriga* Forsk. Nat. Tijdschr. Ned. Ind. V p. 164.
14. *Platax Boersii* Blkr. *ibid.* III p. 758.
15. „ *teira* CV. Verh. Bat. Gen. XXIII Chaet.
16. *Pimelepterus altipinnis* CV. Nat. Tijdschr. Ned. Ind. III p. 727.
17. *Caranx Forsteri* CV. Verh. Bat. Gen. XXIV Makr.
18. *Seriolichthys bipinnulatus* Blkr. Nat. Tijdschr. Ned. Ind. VI p. 196.
19. *Amphacanthus hexagonatus* Blkr. *ibid.* VII p. 41.
20. *Acanthurus matoïdes* CV. Verh. Bat. Gen. XXIII Teuth.
21. „ *triolestegus* CV. *ibid.*
22. „ *velifer* Bl. Nat. Tijdschr. Ned. Ind. VII p. 42.
23. *Mugil macrocheilos* Blkr. *ibid.* VII p. 43.
24. „ *Rossii* Blkr. *ibid.* VII p. 45.
25. *Salarias quadricornis* CV?
26. *Gobius cocosensis* Blkr. Nat. Tijdschr. Ned. Ind. VII p. 46.
27. „ *ophthalmotaenia* Blkr. *ibid.* VII p. 47.
28. *Pomacentrus prosopotaenioïdes* Blkr. *ibid.* III p. 286.
29. *Glyphisodon biocellatus* CV. *ibid.* IV p. 286.
30. „ *Rossii* Blkr. *ibid.* VII p. 48.
31. *Dascyllus aruanus* CV. *ibid.* VI p. 108.
32. *Cheilinus diagrammus* CV. = *Sparus radiatus* Bl. Schn. Verh. Bat. Gen. XXII Gladsch. Labr.
33. *Scarus chlorodon* Jen.
34. „ *Jenynsii* Blkr.
35. „ *mastax* Rüpp. Nat. Tijdschr. Ned. Ind. VI p. 199.
36. *Rhombus sumatranus* Blkr. *ibid.* I p. 409. Verh. Bat. Gen. XXIV Pleuron.
37. *Saurus synodus* CV. *ibid.* II p. 257. *ibid.* XXIV Chiroc. etc.
38. *Oxybeles Brandesii* Blkr. *ibid.* I p. 276. *ibid.* XXIV Chiroc. etc.
39. *Muraena cancellata* Richds. *ibid.* V p. 531. *ibid.* XXV Muraen.

40. *Gastrophysus implutus* Blkr = *Tetraodon implutus* Jap.
41. *Balistes aculeatus* Bl. Verh. Bat. Gen. XXIV Balist.
42. „ *vidua* Soland. Nat. Tijdschr. Ned. Ind. III p. 565.
43. *Alutarius laevis* Cuv. ibid. III p. 304. Verh. Bat. Gen. XXIV Balist.
44. *Ostracion cubicus* Bl. Verh. Bat. Gen. XXIV Balist. Ostrac.

Van deze soorten zijn tot nog toe slechts van de Kokos-eilanden bekend *Holocentrum poecilopterus* Blkr, *Lethrinus cocosensis* Blkr, *Amphacanthus hexagonatus* Blkr, *Mugil macrocheilos* Blkr, *Mugil Rossii* Blkr, *Gobius cocosensis* Blkr, *Glyphisodon Rossii* Blkr, *Scarus chlorodon* Jen., *Scarus Jenynsii* Blkr. en *Gastrophysus implutus* Blkr.

DESCRIPTIONES SPECIERUM DIAGNOSTICAE.

Holocentrum leo CV. Poiss. III p. 152. Less. Zoöl. Voy. Coquille II p. 222. CV. Règn. anim. éd. luxe, Poiss. Atl. tab. I4 fig. 1.

Holocentr. corpore oblongo compresso, altitudine $3\frac{1}{2}$ circiter in ejus longitudine, latitudine $2\frac{1}{4}$ circiter in ejus altitudine; capite acuto $3\frac{1}{2}$ circiter in longitudine corporis; altitudine capitis $1\frac{1}{4}$ ad $1\frac{1}{2}$ in ejus longitudine; linea rostro-frontali valde concava; oculis diametro $4\frac{1}{2}$ circiter in longitudine capitis; orbita postice superne tantum denticulata dentibus vix conspicuis; spina infraorbitali nulla; rostro acuto oculo longiore; osse suborbitali valde emargiuato inferne spinis 2 anteriore praeoculari posteriore sub oculi parte anteriore deorsum spectante, curvatura suborbitali semilunari dentibus 2 tantum distantibus; maxilla superiore maxilla inferiore paulo brevior valde protractili sub oculi parte anteriore desinente; dentibus maxillis, vomerinis et palatinis minimis; praeoperculo margine posteriore dentibus 14 ad 20 inferioribus ceteris majoribus basillatis, margine inferiore dentibus parvis vel nullis, spina maxima capite minus triplo brevior bisulcata; operculo spinis 2 validis superiore inferiore longiore; suboperculo inferne interoperculoque sub spina praeoperculari leviter denticulatis; vertice utroque latere carinis 7 vel 8 divergentibus; osse suprascapulari denticulato; ossibus scapularibus edentulis; lineis dorsali maxime convexa, ventrali rectiuscula; squamis lateribus 46 p. m. in serie longitudinali singulis denticulis margine libero mediocribus conspicuis; pinna dorsali partem spinosam inter et radiosam usque ad basin fere incisa, spinosa elevata spinis validis 3^a ceteris longiore $2\frac{1}{2}$ circiter in altitudine corporis membrana interspinali non incisa apices spinarum at-

tingente; dorsali radiosa acutiuscule rotundata dorsali spinosa paulo altiore; pectoralibus acutis $5\frac{1}{2}$, ventralibus acutis 6 circiter, caudali profunde incisa lobis acutiuscule rotundatis aequalibus $5\frac{2}{3}$ circiter in longitudine corporis; anali obtusiuscula rotundata, spina 3^a latissima crassa radio 1° brevior spina dorsi 3^a paulo longior; colore corpore pulchre rubro, fasciis nullis, pinnis anrantiaco-rubro; dorsali spinosa flavo nebulata.

B. S. D. 11—1/15. P. 1/14. V. 1/7. A. 4/11. C. 6.19.4.

Synon. *Holocentron lion* CV. Poiss. III p. 152.

Lion Incol. Ins. Seychell.

Habit. Ins. Cocos, in mari.

Longitudo speciminis unici 310'''.

Aann. Mijn voorwerp beschouw ik als te behooren tot *Holocentron leo* CV. De doortjes van oogkassen en onderoogkuilsbeenderen schijnen door den leeftijd des diers wat versleten te zijn. Opmerkelijk bij deze soort is de geweldige preoperkelboom, het niet uitgesneden zijn van het rugdoornvlies, hetwelk van den eenen doorn naar den volgende gaat en niet zich zooals gewoonlijk min of meer ver beneden den volgende doorn vasthecht. De afbeelding in de praechtuitgave van CUVIER's Règne animal vertoont deze bijzonderheid niet en ook het profiel minder hol dan mijn voorwerp.

Het komt mij zeer twijfelachtig voor of RENARD's *Chouwer Iacki* tot deze soort behoort, waarom ik deze uit de synonymie heb weggelaten.

Holocentron poecilopterus Blkr.

Holoc. corpore oblongo compresso, altitudine $3\frac{2}{3}$ circiter in ejus longitudine, latitudine 2 fere in ejus altitudine; capite acuto $3\frac{1}{2}$ ad $3\frac{3}{4}$ in longitudine corporis; altitudine capitis $1\frac{1}{2}$ ad $1\frac{3}{4}$ in ejus longitudine; linea rostro-frontali declivi convexiuscula; oculis diametro $3\frac{2}{3}$ circiter in longitudine capitis; orbita superne posticeque denticulata ceterum glabra; spina infraorbitali nulla; rostro acuto oculo brevior; osse suborbitali valde emarginato, inferne spinis 2 anteriore praecoculari posteriore sub medio oculo sito deorsum postrorsum spectante, curvatura suborbitali semilunari dentibus 4 vel 5 postrorsum spectantibus; maxillis aequalibus superiore sub oculi parte posteriore desinente, valde protractili; dentibus maxillis, vomerinis et palatinis minimis; praecoperculo margine posteriore

dentibus 40 ad 50 gracilibus, margine inferiore dentibus 4 vel 5, spina magna bisulcata capite quadruplo circiter brevior; operculo spinis 2 validis superiore inferiore longiore; suboperculo superne, interoperculo sub spina praepopulari dentatis; vertice utroque latere cristis 8 vel 9 divergentibus; osse suprascapulari dentata; ossibus scapularibus edentulis; lineis dorsali valde convexa, ventrali rectiuscula; squamis lateribus 52 p. m. in serie longitudinali singulis denticulis margine libero parvis conspicuis pinna dorsali partem radiosam inter et spinosam usque ad basin fere incisa; spinosa obtusa spinis medioeribus 4^a et 5^a spinis ceteris longioribus 2 $\frac{1}{2}$ circiter in altitudine corporis, membrana interspinali valde excisa; dorsali radiosa acute rotundata parte spinosa multo altiore corpore minus duplo humiliore; pectoralibus acute rotundatis 5 $\frac{1}{2}$, ventralibus acutis 6 fere, caudali profunde incisa lobis acute rotundatis superiore inferiore longiore 5 $\frac{1}{2}$ circiter in longitudine corporis; anali acute rotundata, spina 3^a radio 1° non brevior crassa spina dorsali longissima duplo fere longiore; colore corpore pulchre rubro singulis squamis medio macula nitente roseo, maculis roseis fascias longitudinales 12 p. m. efficientibus; pinnis roseo-rubris; dorsali spinosa flava ocellis magnis roseis in series 2 longitudinales dispositis, membrana interspinali apice spinarum macula trigona dilute rosea.

B. S. D. 11—1/14. P. 2/12. V. 1/7. A. 4/10. C. 6.19.3 vel 5.19.3.

Habit. Ins. Cocos, in mari.

Longitudo speciminis unici 197'''.

Aann. Deze soort is na verwant aan *Holocentrum tiere* CV. en *Holocentrum tiereoides* Blkr.—*Holocentrum tiere* CV. echter heeft 12 rugdoornen en de operkeldoornen van gelijke lengte en volgens de afbeelding in de Zoölogie der reis van de Coquille te oordeelen, welke mij echter voorkomt gebrekkig te zijn, de doornachtige rugvin lager en ongevekt, enz. Bij *Holocentrum tiereoides* Blkr gaat de bovenkaak slechts tot bijkans onder het midden van het oog en zijn er slechts ongeveer 40 schubben op eene overlangsche rei, terwijl er de rugvinvlekjes ontbreken.

De soorten van *Holocentrum*, welke ik thans van den Indischen Archipel bezit zijn, behalve de beide bovengenoemde: *Holocentrum orientale* CV. = *Holocentrum marginatum* CV. (van Java, Sumatra, Singapore, Celebes, Halmaheira, Batjan en Solor), *Holocentrum operculare* CV. (van Sumatra en Banda), *Holocentrum violaceum* Blkr (van Amboina), *Holocentrum sambara* CV. (van Sumatra, Sumbawa, Floris, Banda, Amboina,

Ceram en Ternate), *Holocentrum cornutum* Blkr (van Amboina, Ceram en Floris), *Holocentrum punctatissimum* CV. (van Sumatra), *Holocentrum leonoïdes* Blkr (van Celebes, Amboina en Banda), *Holocentrum tiereoïdes* Blkr (van Amboina), en *Holocentrum diadema* Lacép. (van Amboina en Floris), dus in het geheel 11 soorten.

Scripti Batavia Calendis Octobris MDCCCLIV.
